

Andrei CIURUNGA

Poet, memorialist și martir în închisorile regimului dictatorial comunist român. Robert Eisenbraun (numele real) s-a născut la Cahul (28 octombrie 1920) în familia lui Herman Eisenbraun, profesor de limbă germană la liceul „Ion Voievod” din Cahul, România Mare, azi în Republica Moldova. Debutează editorial cu placheta de versuri *Melancolie* în 1936. Semnând cu pseudonimul literar Robert Cahuleanu, își publică versurile în revistele: „Basarabia”, „Basarabia literară”, „Raza”. La Chișinău, în 1944, publică cartea de poezii *Cântece de dor și de război*. Tot în același an, după pierderea Basarabiei de către România, s-a refugiat cu familia la București, unde s-a angajat la revista „Flacăra” și a colaborat cu publicațiile: „Contemporanul”, „Viața Românească”, „Ateneu”, „Ramuri”, „Tribuna”, „Vatra” ș.a. Și-a schimbat numele în Andrei Ciurunga, deși, mai târziu, a semnat și cu pseudonimele Radu Calomfir, Matei Scutaru, Nicu Grădinaru. A fost arestat la 2 februarie 1950 și condamnat la 4 ani de închisoare pentru volumul *Cântece de dor și de război*, pedeapsa și-a ispășit-o prin închisorile Uranus, Galați și Jilava și în lagărul de muncă de la Canalul Dunăre-Marea Neagră. La 28 noiembrie 1958 a fost arestat din nou și condamnat la 18 ani de muncă silnică în Balta Brăilei și la Gherla. În 1964 a fost eliberat, iar trei ani mai târziu a fost reprimat în Uniunea Scriitorilor și a început să-și publice opera: *Decastihuri* (1968), *Vinovat pentru aceste cuvinte* (1972), *Argumente împotriva nopții* (1976), *Poemele cumplitei canal* (1992), *Lacrimi pentru Basarabia* (1995), *Poeme cu umbre de gratii* (1996) etc. Andrei Ciurunga a decedat la București la data de 6 august 2004.

„EU AȘA TE VĂD...”

DIN CORRESPONDENȚA LUI ANDREI CIURUNGA CU LILIA POPOVICI

Anul acesta poetul martir Andrei Ciurunga ar fi împlinit 102 ani, la 28 octombrie. Născut la Cahul ca Robert Eisenbraun, și-a publicat poeziile sub pseudonimele de Robert Cahuleanu (1936) și Andrei Ciurunga (1946). În anul 1944 familia Eisenbraun s-a refugiat în România, stabilindu-se la Brăila, iar în anul 1949 poetul s-a mutat la București.

A fost condamnat pentru poezie în anii 1950–1954 (Canalul Dunării) și 1958–1964 (Balta Brăilei, Gherla). După eliberare, a continuat să trăiască la București alături de soția sa Ina, până la 6 august 2004, când inima poetului i-a încetat să bată.

Cu această ocazie, reproducem mai jos două scrisori, parte componentă a patrimoniului Muzeului Ținutului Cahul, semnate de Andrei Ciurunga și adresate Liliei Popovici, locuitoare a orașului Cahul, născută în anul 1924, în satul Șafranovca (lângă Coștangalia), în familia lui Grigore și Zinovia Popovici. Către anul 1929, familia Popovici locuia pe str. Principesa Elisaveta, nr. 23. Lilia Popovici, absolventă a Liceului de fete „Iulia Hașdeu”, a lucrat ca învățătoare de biologie la Școala medie nr. 7 din orașul Cahul.

Scrisorile sunt trimise de pe adresa: Căsuța poștală 2-33; Of.P.T.T.2 – sector 1; Cod 78200 – București, România; către – URSS, RSS Moldovenească, 278830, Cahul, str. Tankiștilor 29/6, etaj. 2 (astăzi str. Ștefan cel Mare 9, ap. 6). Au fost scrise de mâna autorului pe foi albe, în linii, care au în colțul din stânga, jos, imprimeu floral reliefat, colorat.

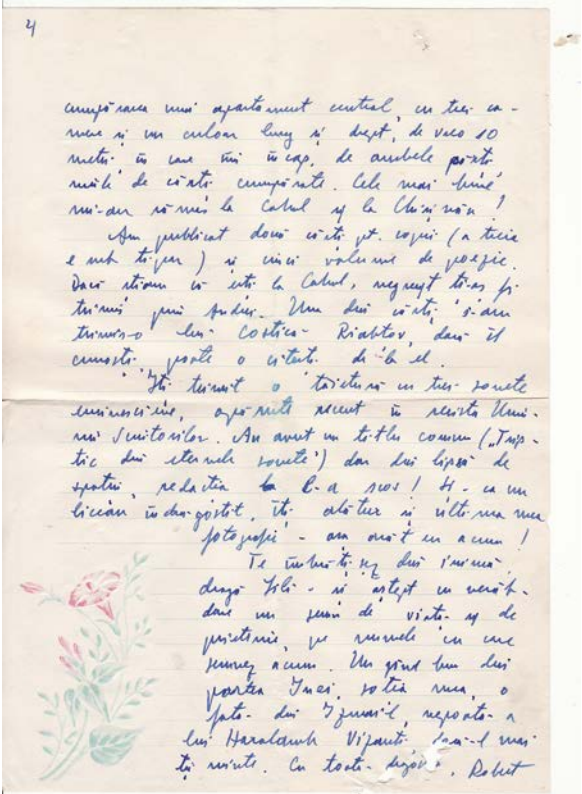
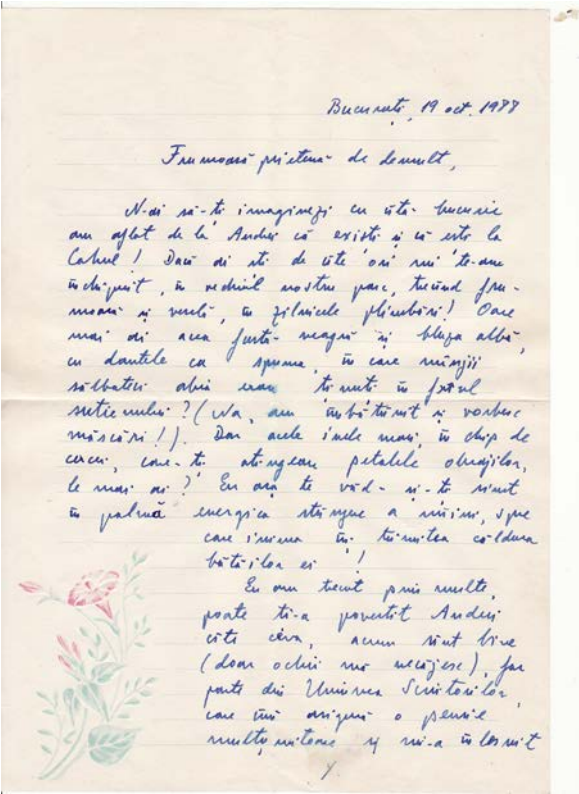
Prima scrisoare a fost scrisă pe data de 19 octombrie 1988, iar pe data de 20 a fost înregistrată la oficiul poștal. La Cahul a ajuns abia la data de 27 octombrie. Plicul este cu timbru de 2 lei. Scrisoarea este scrisă pe aversul a două file. Din scrisoare aflăm că tânărul Robert era amoretat de Lili, pe care o aștepta zilnic în parc, pentru a-i sorbi nectarul ochilor, pentru potolirea focului inimii.

Autorul scrisorii face referire tangențial la timpurile grele prin care a trecut, adică la anii pe care i-a petrecut în detenție, la activitatea sa editorială, la starea materială. Face o scurtă descriere a apartamentului său din București. Pomeneste și despre imensa sa bibliotecă. În scrisoare sunt pomenite numele pedagogului și omului de cultură, cahuleanul Constantin Reabțov (1920-1997) și Hara-lamb Vizanti, deputat din partea Cahulului în Parlamentul României Mari din 1919 și inițiatorul fondării Camerei de Comerț din Cahul (inaugurată la 5 decembrie 1937).

La scrisoare a fost anexată și o fotografie a poetului, semnată pe revers: „Eu, cel de-acum, către fata de-atunci, cu prietenie și dragoste. Nu-i așa că nu m-ai uitat, Lili Popovici? (Robert Cahuleanu (Andrei Ciurunga))”.

Cea de-a doua scrisoare a fost scrisă la 12 februarie 1989. Comparativ cu prima scrisoare, aceasta este mai scurtă, scrisă doar pe o filă. În această scrisoare Andrei Ciurunga amintește de Chiril Aldea-Cuțarov, membru al Uniunii Scriitorilor, care a fost coleg de liceu cu poetul martir.

Scrisorile sunt reproduse în forma lor primară, fără a interveni în text.

Prima scrisoare din corespondența lui Andrei Ciurunga cu Lilia Popovici, 19 octombrie 1988.
MTC FB-14372, PM-162.

București, 19 oct. 1988

Frumoasă prietenă de demult,

N-ai să-ți imaginezi cu câtă bucurie am aflat de la Andrei că ești și că ești la Cahul! Dacă ai ști de câte ori mi te-am închipuit, în vechiul nostru parc, trecând frumoasă și veselă, în zilnicele plimbări! Oare mai ai acea fustă neagră și bluză albă, cu dantelă ca spuma, în care mînjii sălbatici abia erau ținuți în frîul sutienului? (Na, am îmbătrînit și vorbesc măscări!) Dar acele inele mari, în chip de cercei, care-ți atingeau petalele obrajilor, le mai ai? Eu așa te văd, și-ți simt în palmă energica strîngere a mîinii, spre care inima își trimitea căldura bățăilor ei!

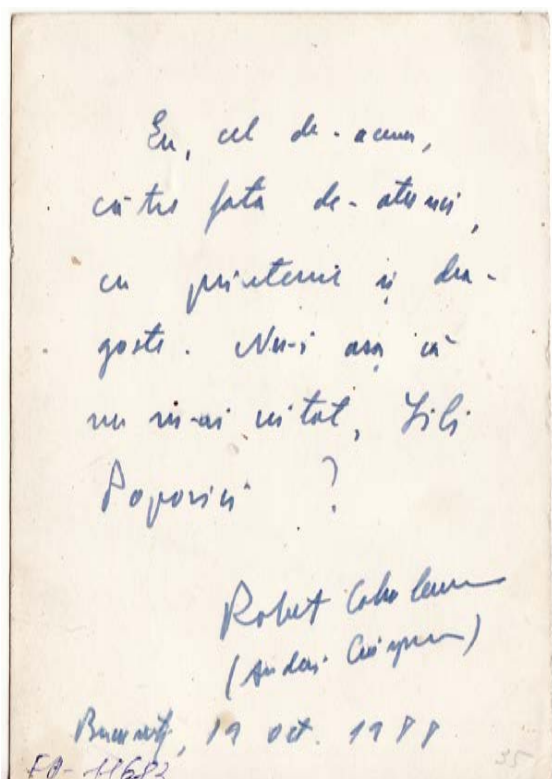
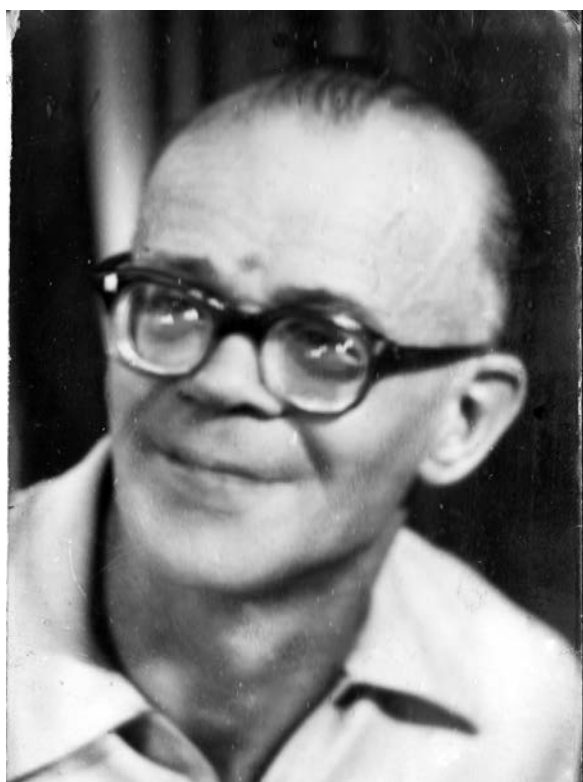
Eu am trecut prin multe, poate ți-a povestit Andrei câte ceva, acum sînt bine (doar ochii mă necăjesc), fac parte din Uniunea Scriitorilor, care îmi asigură o pensie mulțumitoare și mi-a înlesnit cumpărarea unui apartament central, cu trei camere și un culoar lung și drept de vreo 10 metri în care îmi încap, de ambele părți, miile de cărți cumpărate. Cele mai bune mi-au rămas la Cahul și la Chișinău!

Am publicat două cărți pt. copii (a treia e în tipar) și mici volume de poezie. Dacă știam că ești la Cahul, negreșit ți-aș fi trimis prin Andrei. Una din cărți i-am trimis-o lui Costică Riabțov, dacă îl cunoști, poate o citești de la el.

Îți trimit o tăietură în trei sonete eminesciene, apărute recent în revista Uniunii Scriitorilor. Am avut un titlu comun („Tryptic din eternele sonete”) dar din lipsă de spațiu, redacția l-a scos! Și ca un licean îndrăgostit, îți alătur și ultima mea fotografie – așa arăt eu acum!

Te îmbrățișez din inimă, dragă Lili, și aștept cu nerăbdare un semn de viață și de prietenie, pe numele cu care semnez acum. Un gând bun din partea Inei, soția mea, o fată din Izmail, nepoată a lui Haralamb Vizanti, dacă-l mai ții minte.

Cu toată dragostea, Robert

Andrei Ciurunga. Fotografia (avers și revers) atașată la scrisoarea din 19.10.1988. MȚC FA-11682.

București, 12 II 1989

Scumpa noastră prietenă,

Conform unei vechi tradiții, nedate uitării, îți trimitem un mărtișor, așa cum făceam acum 50 de ani, la Cahul!

Am primit desigur, scrisoarea de care-mi vorbești și-ți mulțumim pentru toate cele trimise în ea. Ne bucurăm că ți-a plăcut „Guguță”.

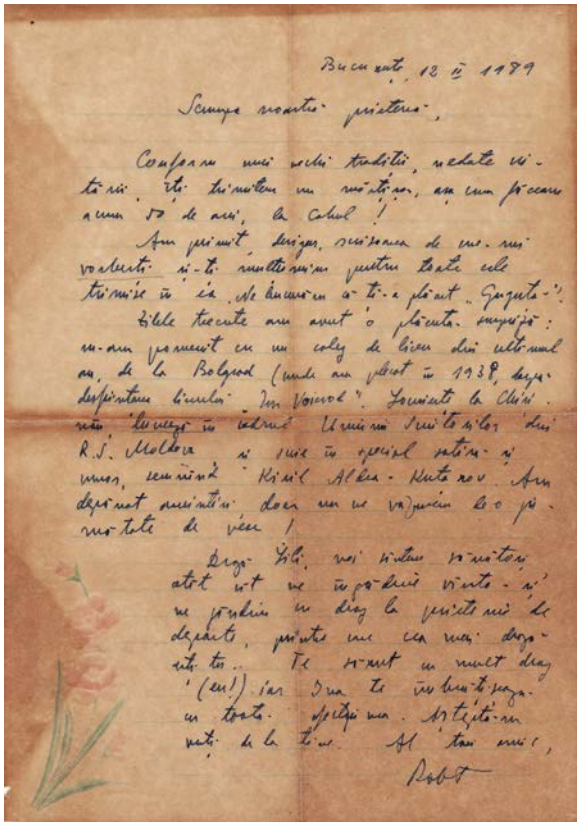
Zilele trecute am avut o plăcută surpriză: m-am pomenit cu un coleg de liceu din ultimul an, de la Bolgrad (unde am plecat în 1938, după desființarea liceului „Ion Voievod”). Locuiește la Chișinău,

lucrează în cadrul Uniunii Scriitorilor din R.S. Moldova și scrie în special satiră și umor, semnînd Kiril Aldea-Kuțarov. Am depănat amintiri, doar nu ne văzusem de-o jumătate de veac!

Dragă Lili, noi sîntem sănătoși, atît cît ne îngăduie vîrsta și ne gîndim cu drag la prietenii de departe, printre care cea mai dragă ești tu. Te sărut cu mult drag (eu!), iar Ina te îmbrățișează cu toată afecțiunea. Așteptăm vești de la tine.

Al tău amic,

Robert

Lilia Popovici (1924–2012), 1 aprilie 1948, Cahul. MȚC FA-11656 /

Scrisoarea din 12 februarie 1989. MȚC FA-12988.

Material oferit de către
Maria PREPELIȚĂ,
directoarea Muzeului Ținutului Cahul